

vendt mod os, som ikke vilde stemme for en af hans Dagsordener, at det, som Arbejderne forlanger, er Brød og Arbejde. Jeg skal dertil sige til det ærede Medlem, at Arbejderne lever ikke af Dagsordener, men jeg har det Indtryk, at det ærede Medlem mener, at i vanskelige Tider vil man kunne møtte Arbejderne med Skuespil. I disse Skuespil har vi fra vor Side ikke ønsket at have nogen Rolle.

Endelig skal jeg bemærke, at det ærede Medlem sikkert ved, at enhver politisk Sag har sine politiske Konsekvenser. Vi har ikke det mindste imod at komme til at stemme sammen med Konservative eller Venstre i en Trekant i en enkelt Sag. Vi har saaledes stemt sammen med de Konservative f. Eks. i Valglovssagen, men vi har ment at burde sige til det ærede Medlem ganske klart, at hvis han mener, at han kan bygge et Skifte og føre en politisk-økonomisk Politik her i Landet paa et System af Tilnærmelser mellem det konservative Folkeparti og Socialdemokratiet, maa han derom, deri vil vi ikke være med. Og hvis han er ked af at høre det af en enkelt Røst fra vort Partis Side, vil han kunne høre det af alle 18 Røster i Partiet.

Drachmann: Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg fremsatte i Gaar nogle Betragtninger over, hvorvidt man fra dette Sted skal tale, støttende sig til Manuskript eller saa frit som muligt, frit fra Leveren, frit efter Inspirationens glimtende Tanker. Jeg skal ikke underkende den Værdi, det har ogsaa herfra at høre en rent oratorisk Ydelse, men maa rigtignok, delvis i Tilslutning til den ærede foregaaende Taler, sige, at den særegne, inspirerede Form for parlamentarisk Veltalenhed, der de sidste Dage har præget den danske Rigsdag, frister ikke mig. Jeg tror, vor Opgave maa være at søge at klarlægge vore Tanker saa koncist og navnlig saa knapt afgrænset som muligt, og dertil maa alle Midler være tjenlige og gode. Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg var saa venlig for dette høje Ting at aflægge Vidnesbyrd om, at ogsaa jeg kan tale paa de dertil indrettede Steder, og naar dette høje Ting altsaa har en saa fremragende Kenders Bedømmelse heraf, tror jeg, jeg kan lade det være godt hermed. I store, vanskelige Sager, i hvilke det flere Gange er faldet i min Lod at skulle tage Ordet, tror jeg, som sagt, det er det væsentligste for os at afgrænse vort Stof saa meget som muligt, hvilket betinges af udførlige Notater og maaske navnlig af at vide paa For-

haand, hvad vi vil sige, saa vi ikke kommer ud i dette Ordmaleri, som den ærede foregaaende Taler (Rode) paatalte — jeg savnede dog en vis Selvkritik i disse Udtalelser. Det forekommer mig, at hverken det parlamentariske Liv eller Parlaterer overhovedet rundt om staar saa særlig højt og sikkert, at vi skal lade Folkene og vore Vælgere ane, at det alene er Ord, Ord og atter Ord, maaske fornøjelige, maaske smukke Ord, der bevæger os her i Salen. I alt Fald vil jeg tage Ansvaret for at tale, støttende mig til det Materiale, jeg ønsker at have, og jeg mener, at man ikke er valgt ind i Tinget for at være morsom, men for at bidrage til at klarlægge Spørgsmaal for det Folk, man tilhører.

Da jeg i min sidste Tale i dette høje Ting rejste Spørgsmaalet om vore handelspolitiske Retningslinier, var det min Hensigt dermed at faa en Diskussion i Gang om disse Spørgsmaal, som enten behandles periferisk eller i høj Grad usagligt, men som man dog alleroftest forbigaar i Tavshed, fordi man ved, at de bærer den politiske Etikette: brandfarlig.

Jeg har kun Grund til at være tilfreds med den Udvikling, Sagen siden har taget; og den Maade, hvorpaa man rundt omkring i Landet har taget Spørgsmaalet op, har for mig været Bevis for, at det var rigtigt at bringe det frem. Jeg tillod mig allerede sidst at fremhæve, at store Illusioner nærer jeg ikke om en øjeblikkelig Kursændring i vor offentlige Handelspolitik som Følge af en saadan Drøftelse, og Forsøg fra anden Side paa ad politisk Vej kunstigt at ville forcere en saadan frem interesserer mig ikke. Lige saa sandt det er, at jeg ikke rettede min Kritik mod bestemte Personer, men mod et bestemt System, mod det, jeg vil kalde den gamle Adam i vor ydre økonomiske Politik, lige saa sandt kan jeg selvfølgelig ikke vente, at den nu indledede Diskussion omgaaende vil føre til praktiske Resultater. Det staar saaledes for mig, at det, det først og fremmest gælder, er at faa en hel Tankegang i vort Folk, en Tankegang, som ingenlunde er lokaliseret i noget enkelt Parti — selv om maaske et enkelt Parti af andre Grunde gerne vil tage et særligt Monopol herpaa —, at faa denne Tankegang ændret i Overensstemmelse med de ændrede Forhold ude omkring i Verden. Derfor forekommer det mig ogsaa, at det i første Linie gælder at faa Begreberne klart, saaledes som de jo kun klares gennem Oplysning, gennem Drøftelse og selvstændig Tænkning; og først naar Erkendelsens Time er inde, er ogsaa Tiden moden til politisk Handling.